

Šebánek, Jindřich

[Goldinger, Walter. *Geschichte des Österreichischen Archivwesens*]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. C, Řada historická.
1958, vol. 7, iss. C5, pp. 154-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/102816>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

(v originále či v opisu) samostatně. Prostě počet čísel inventáře odpovídá počtu kusů v archivu. To ovšem není možné a vede k takovým nedůslednostem, že se konkrétně na př. v čís. 9 a 10 odkazuje na čís. 8, které je v nich inserováno, naproti tomu pod čís. 13 visí ve vzduchu zjištění, že je tu inserována listina Ladislavova z 28. března 1288. V chronologické řadě kusů se totiž vůbec neobjevila z důvodů výše vyložených. Dále soudím, že rubrika „dochování“ je v některých případech vyplněna alespoň velmi sporně. Tak je třeba se ptáti, zda čís. 306, 479, 668, 670 jsou vskutku koncepty a zda čís. 405, 552, 776 a 842 jsou vskutku originály, při čemž bychom musili uvážit, co považovat za originál úřední knihy. Pokud vidím, jsou tu také některé nedostatky, v odkazech na dosavadní vydání některých z inventovaných kusů. Fakt, že se tu nepřihlíží k známé edici Endlicherových nebo k registům Szenpéteryho, naznačuje to sám dostatečně. I v případě bratislavském bylo by po mém soudu třeba více říci o tom, jak vznikl inventovaný celek archivní a jaká je v důsledku toho jeho základní struktura, než se o tom praví v úvodě, který ostatně po té stránce v jádře přejímá příslušné partie bratislavského Popisu. To ovšem souvisí i s tím, že se v rozporu se Směrnicemi nevěnuje v inventáři vůbec pozornost poznámkám na listinách. Regesta se zdají dobře vyvážená, nejsem si jen jist, zda osoby zachycující s dostatečnou určitostí. A totéž platí i o rejstříku, zajímavým tím, že tu není odkazových hesel. Užívající inventáře, musíme si být ovšem vědomi toho, že jeho autoři byli vedeni či svedeni snahou otevřít, pokud možno brzy pohled širším kruhům badatelským do bohatého bratislavského archivu. A jak je tento pohled poučný, mohlo by se snadno prokázat, kdybychom tu sestavili třeba jen soupis moravik v inventáři zachycených, která nejsou dosud v moravském kodexu a zůstala namnoze zcela neznámá.¹

Jindřich Šebánek

¹ Tento referát byl napsán v lednu 1957. Jeho text se uveřejňuje beze změny.

Walter Goldinger, *Geschichte des Oesterreichischen Archivwesens*. (Mitteilungen des Oesterreichischen Staatsarchivs, Ergänzungsband V. Vídeň 1957, stran 101, 8°.)

Goldingerova práce se skládá kromě statí úvodních z pěti kapitol, jejichž názvy (Schatzgewölbe u. Kanzleiarchiv — Die österreichischen Archive im 19. Jhdt. — Von 1919 bis 1945. — Zur Geschichte des Archivalienschutzes. — Die österreichischen Archive u. die Geschichtswissenschaft) je dobře charakterisován jejich obsah. Většina jich (mimo druhou) je tu jen přetištěna znovu; původně vyšla jako samostatný časopisecký nebo sborníkový příspěvek, když zprvu nebylo jasné, zda celé dílo bude moci být vůbec knižně vydáno. Je však nepochybně užitečné, že k soubornému vydání práce nakonec přece jen došlo. Rakouské archivnictví má nepochybně zajímavou minulost, zajímavou ovšem především také pro nás, neboť tato minulost aspoň do r. 1918 je také součástí dějin archivnictví našeho. Nejmarkantněji to vystupuje v kapitole, věnované 19. stol., kde defiluje mnoho českých lidí v čele se známým moravským historiografem B. Dudíkem, který chtěl — jak známo — reformovati archivnictví ve službách Bachových. Důležitá i pro české archivnictví je také kapitola o ochraně archiválií. Na rakouském archivnictví jsme ovšem do značné míry interesováni dodnes. S prospěchem sáhne proto český čtenář po výkladu o dějinách rakouského archivnictví po prvé světové válce. Černý jeho den 15. červenec 1927, kdy došlo k požáru justičního paláce, který postihl archiv mín. vnitra a financí, měl podle autora aspoň jeden kladný důsledek: otevřel cestu k účelnému sjednocení rakouského archivnictví a vůbec k zdokonalení jeho organisace. Archivům zemským připadly nyní především úkoly historiografické. Vše je připraveno k tomu, aby mohl být vydán zvláštní rakouský archivní zákon.

Jindřich Šebánek

Friedrich Hausmann, *Reichskanzlei u. Hofkapelle unter Heinrich V. u. Konrad III.* Schriften der MGH Band 14. Stuttgart 1956, XXXII, str. 351, 15 obr. příloh.

Oddělení Diplomata velkého a proslulého edičního podniku „Monumenta Germaniae Historica“ proniká nyní prací svého vídeňského oddělení, vedeného prof. L. Santifallerem, ve vlastní ediční práci již hluboko do stol. 12., v přípravách k dalším edicím dokonce až do doby interregna, tedy zhruba do poloviny stol. 13.¹ Tak nabývají Diplomata pro českého badatele, jemuž ještě před nějakou dobou byla především obecným metodickým vzorem medievistické edice, oplodněným duchem Th. Sickla, nového významu. Stále výrazněji se stýká přímo s pramennou látkou, která má pro zkoumání našich dějin postavení povahy přímo klíčové. Nadto (a to je snad ještě podstatnější) diplomatická situace, která se tu rozpracovává, je tím blízká situaci v našem domácím diplomatickém materiálu, že novější listina panovníků římských na rozdíl od starší, která měla postavení v diplomatické